

AAE-225

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

October / November - 2016

Sanskrit : CC-508

- (१) याज्ञवल्क्यस्मृतिः आचाराध्यायः
ब्रह्मचारीप्रकरणम्, विवाहप्रकरणम् ।
(२) व्याकरणम् ।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ गमे ते या२ श्लोको ल्पां३तर सा३थे स३भ३श३वो : १४

- (१) अन्तर्जानु शुचौ देश उपविष्ट उदङ्मुखः ।
प्राग्वा ब्राह्मेण तीर्थेन द्विजो नित्यमुपस्पृशेत् ॥
- (२) प्राणानायम्य संप्रोक्ष्य तृचेनाब्दैवर्तन तु ।
जपन्नासीत सावित्रीं प्रत्यगातारकोदयात् ॥
- (३) आहूतश्चाप्यधीयीत लब्धं चास्मै निवेदयेत् ।
हितं तस्याचरेन्नित्यं मनोवाक्कायकर्मभिः ॥
- (४) मधुना पयसा चैव स देवास्तर्पयेद् द्विजः ।
पितृन्मधुधृताभ्यां च ऋचोऽधीते च योऽन्वहम् ॥
- (५) गुरवे तु वरं दत्त्वा स्नायाद्वा तदनुज्ञया ।
वेदं व्रतानि वा पारं नीत्वा व्युभयमेव वा ॥
- (६) अनाख्याय ददक्षेपं दण्डय उत्तमसाहसम् ।
अदुष्टां तु त्यजन्दण्डयो दूषयंस्तु मृषा शतम् ॥
- (७) स्त्रीभिर्भर्तृवचः कार्यमेष धर्मः परः स्त्रियाः ।
आ शुद्धेः संप्रतीक्ष्यो हि महापातकदूषितः ॥
- (८) सत्यामन्यां सवर्णायां धर्मकार्यं न कारयेत् ।
सवर्णासु विधौ धर्म्ये ज्येष्ठया न विनेतरा ॥

AAE-225]

1

[Contd...

- ૨ ધર્મની વિભાવના આપી ધર્મશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

- ૨ સ્મૃતિ શબ્દ સમજાવી યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિનો પરિચય આપો. ૧૪
- ૩ યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિના આધારે વિવાહના પ્રકારો સવિસ્તર ચર્ચો. ૧૪

અથવા

- ૩ યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિના આધારે સંસ્કારો વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો :

- (૧) સ્નાન સંઘ્યા
(૨) કન્યા પસંદગીના ધોરણ
(૩) સ્ત્રી સન્માન
(૪) સ્મૃતિઓનો રચનાકાળ

- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) અધ્યાપનનો અધિકારી શિષ્ય કેવો હોવો જોઈએ ?
(૨) દ્વિજ વ્રાત્ય ક્યારે બને ?
(૩) કોણ ભૃષ્ટાહત્યાના પાપનો અધિકારી બને છે ?
(૪) 'મધ્યા વૈ: યોષિત:' શા માટે કહેવાય છે ?
(૫) પુરુષ માટે બીજું લગ્ન કેવા સંજોગોમાં શાસ્ત્ર સંમત છે ?
(૬) પ્રોષિત ભર્તૃકા એ શાનો શાનો ત્યાગ કરવો જોઈએ ?

- (૭) હેત્વર્થકૃદન્ત ક્યારે વપરાય છે ? તેનો પ્રત્યય જણાવો.
- (૮) કર્મણિ પ્રયોગમાં કર્તા અને કર્મ કઈ વિભક્તિમાં હોય છે ?
- (૯) ભૂતકૃદન્તનો ઉપયોગ ક્યારે થાય ? તેના કેટલા પ્રકાર છે ?
કયા કયા ?
- (૧૦) ક્ષિપ્, ચુર, ગમ્ અને વા ધાતુના હેત્વર્થ કૃદન્તનાં રૂપો આપો.
- (૧૧) ક્રી, છદ્, લભ્ અને જ્ઞા ધાતુના સંબંધક ભૂતકૃદન્તનાં રૂપો
જણાવો.
- (૧૨) ઈક્ષ, ક્ષિપ્, તૃ અને વિદ્ ધાતુના કર્મણિ ભૂતકૃદન્તનાં રૂપો
જણાવો.
-